

اشتراکات قیام امام حسین(ع) و امام مهدی(عج)

الف. مکه و کوفه، خاستگاه و پایگاه مشترک

امام حسین(ع)، نهضت خود را از مکه آغاز کردند؛ یعنی پس از خروج از مدینه، به مکه آمدند، در کنار بیت‌الله الحرام، از قیام خود به مردم خبر دادند و آن‌گاه به سمت کوفه حرکت کردند. بر اساس روایات، امام مهدی(عج) نیز پس از ظهور، در مکه، جهانیان را به بیعت با خود فرا می‌خوانند و آن‌گاه حرکت‌های اصلاحی را شروع خواهند کرد و پس از اتمام قیام و برقراری عدل در سراسر جهان، مقرر حکومت خویش را در کوفه قرار خواهند داد. چنان‌چه، حضرت امام باقر(ع) فرموده‌اند:

«يَخْرُجُ مِنْ مَكَّةَ هُوَ وَمَنْ مَعَهُ الثَّلَاثَ مِائَةٍ وَبِضْعَةِ عَشَرَ يُبَايِعُونَهُ بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ»¹؛ «او [حضرت مهدی(عج)] وسیصد نفر از یارانش، از مکه برخوانند خواست و ده‌ها نفر با او بیعت خواهند کرد».

ب. شرایط اجتماعی یکسان

قیام امام حسین(ع) در زمانی صورت گرفت که جامعه اسلامی، به شدت به سمت فساد و تباهی سوق داده می‌شد و حاکمان فاسد و ظالم، در رأس آن قرار گرفته بودند. شرایط به گونه‌ای بود که امام حسین(ع) می‌فرمود:

«أَلَا تَرَوْنَ أَنَّ الْحَقَّ لَا يُعْمَلُ بِهِ وَأَنَّ الْبَاطِلَ لَا يُتَنَاهَى عَنْهُ»²؛ «آیا نمی‌بینید که به حق عمل نمی‌شود و از باطل جلوگیری نمی‌گردد؟»

طبق روایات، همین شرایط در زمان ظهور حضرت مهدی(عج) نیز پیش خواهد آمد. بر اساس بسیاری از روایات، آن حضرت، هنگامی که از پشت پرده غیبت خارج شوند ظلم و تباهی، توسط حاکمان جور، جهان را فرا گرفته و مردم از زندگی، ناامید شده‌اند. چنان‌چه امام صادق(ع) در این باره فرموده‌اند:

«لَا وَاللَّهِ لَمَّا يَكُونُ مَا تُمَدُّونَ إِلَيْهِ أَعْيُنُكُمْ إِلَّا بَعْدَ الْيَاسِ»³؛ «به خدا سوگند؛ آن‌چه چشم به راهش هستید، فرا نمی‌رسد مگر بعد از یاس و ناامیدی».

ج. حامیان و یاران

در حادثه کربلا، یاران اندکی، امام را همراهی کردند که سرانجام نیز همگی به شهادت رسیدند؛ اما همین عدهٔ قلیل، نسبت به امام حسین(ع)، چنان پاک‌باخته بودند که مرگ در رکاب آن حضرت را افتخار می‌دانستند. ابا عبدالله(ع) در توصیف ایشان می‌فرماید:

«فَأَنِّي لَا أَعْلَمُ أَصْحَاباً أَوْلَى وَلَا خَيْراً مِنْ أَصْحَابِي»⁴؛ «همانا من یارانی والاتر و بهتر از یاران خود، سراغ ندارم».

¹. بحار الانوار، ج 52، ص 225

². تحف العقول، ج دوم، 1363 ش، ص 245

³. الغیبه، ص 336

⁴. بحار الانوار، ج 44، ص 329

در نهضت حضرت حجت(عج) نیز از سیصد و سیزده نفر به عنوان یاران خاص، یاد می‌شود که کاملاً مطیع و شیفته امام خود هستند:

«هُمْ أَطَوَعُ لَهُ مِنَ الْأَمَةِ لِسَيِّدِهَا»⁵؛ «آنان نسبت به مولای خود، مطیع‌تر از کنیز هستند».

بنابراین، همان‌طور که حماسه عاشورا با جانبازی عده‌ای اندک، رقم خورد قیام حضرت مهدی(عج) نیز با محوریت عده‌ای اندک، اما پاک‌باخته به انجام خواهد رسید.

د. موانع و مشکلات

از دیگر وجوه مشترک عاشورا و انتظار، موانع و مشکلاتی است که بر سر راه هر دو، وجود دارد. قیام امام حسین(ع) در شرایط بسیار سختی صورت گرفت؛ به طوری که هم‌اکنون، پس از چهارده قرن، شیعیان به یاد مصیبت‌ها و مظلومیت‌های امام حسین(ع) و اهل بیت آن حضرت، اشک می‌ریزند.

اصولاً انقلاب‌های پایدار و جهانی، همواره با ریخته شدن خون، به ثمر می‌نشینند. قیام حضرت مهدی(عج) نیز از این ویژگی‌های مشترک نیست و آن هم با ایثار و جانبازی آن حضرت و یارانشان، به پیروزی خواهد رسید.

امام صادق(ع) در تفسیر آیه «وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ...»⁶ می‌فرماید:

«لَوْ قَدْ خَرَجَ الْقَائِمُنَا لَمْ يَكُنْ إِلَّا الْعَلَقَ وَالْعَرَقَ وَالْقَوْمَ عَلَى السُّرُوجِ»⁷؛ «هنگامی که قائم ما قیام کند، خون است و

عرق ریختن و سوار بر مرکب‌ها بودن».

---

⁵. همان، ج 52، ص 308

⁶. «و البته شما را به پاره‌ای از سختی‌ها چون ترس و گرسنگی و... می‌آزماییم»؛ سوره بقره، آیه 155.

⁷. همان، ج 52، ص 59